Ч. 213. Пятниця 7 жовтня (24 вересня) 1910. Рік XX.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині до полудня.

РЕДАКЦИЯ і Адмінїстрация: улиця Чарнецкого ч. 10.

ПИСЬМА приймають ся лиш франковані.

РУКОПИСИ звертають ся лиш на окреме жаданє і за вложенєм оплати почт.

РЕКЛЯМАЦИЇ незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників пасаж Гавсмана 9 і в ц. к. Старостствах на провінциї:
на цілий рік К 4·80
на пів року К 2·40
на чверть року К 1·20
місячно . . . К —·40
Поодиноке число 2 с.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік К 10·80
на пів року К 5·40
на чверть р. К 2·70
місячно . . . К —·90
Поодиноке число 6 с.

Революция в Портуґалії.

Вісти, які надходять з Портуґалії, ще до нинішного дня баламутні і суперечні, так що годі виробити собі ясний суд о подіях, які відбули ся в Лїсбоні від двох днів. Не звістно на певно, чи уличні борби тревали ще вчера, чи король утік, чи є вязнем революциї, однако здає ся певною річию, що судьба бурбоньскої династиї в Портуґалії вже від вторка рішена, а молодий король Мануель по 3-лїтнім пановаю буде її послїдним представителем.

Про ті події наспіли дальше такі вісти:

Берлин. Voss. Ztg. одержує від свого лїсбоньского кореспондента слїдуючі інформациї:

Уживаю одинокої можливої дороги до пересланя депеші т. зв. стациї телєґрафу без дроту на корабли Capo Blanco, бо всї полученя телєґрафічні перервані. Вступ до міста замкнений. В перших годинах пораннихві второк розпочали ся борби коло касарень і королївскої палати. Форти брали участь в борбі при помочи ґранатів. О год. 2 мін. 10 по полуднн упала з машту на королївскій палаті біло-синя (королївска) хоругов.

Берлин. Кореспондент Lokal Anzeiger-а телєґрафує з Capo Blanco: Ві второк о годині 5 мін. 5 рано більша часть войск, а особливо артилєрії і маринарки піднесла бунт против королївского дому. Воєнні кораблї від вчера вивісили прапор революциї. О годині 2 по полудни розпочало ся бомбардованє королївскої палати воєнними кораблями. Всї дороги до міста замкнені, полученя телєґрафічні перервані, так, що я мусїв кораблем удати ся до Capo Blanco, аби подати депешу. З покладу видко бомбардованє палати. Кулї попадають влучно. Вислїд борби ще сумнївний, бо не звістно, по чиїй сторонї стане провінция.

О годині 1 розпочав ся на улицях Лїсбони завзятий огонь. Король має находити ся в неволи ворохобників. Подробиць не знати.

Париж. Більша часть доси вірних королеви войск перейшла на сторону революциї. Перед тим прийшло між обома частями армії до завзятих борб.

Брукселя. Після вістий з Портуґалії єсть певною річию, що між републиканьскими послами в Лїсбонї а адміралами фльоти було тїсне порозуміне, піддержуване і лїберальними послами. Фльота, котра недавно одержала приказ опущеня столичної пристани, на даний републиканцями сиґнал повернула до столицї і підперла революцийний рух огнем з своїх великих армат на королївску палату. Революцийний рух поробив в армії в послїдних днях великі поступи.

Париж. Проживаючі тут Портуґальцї оповідають, що маринарка що найменше від трех лїт була вже приєднана для републики. Також вояки і молодші официри сухопутної армії були придбані для републики. Висші официри: ґенерали були анархістами. Революцийний рух приготовили радикали і републиканцї. Мають також готове провізоричне републиканьске правительство.

Мадрид. Після послїдних вістий, які тут наспіли, борби на улицях міста тревають дальше. Републиканцї мають в своїх руках ряд фортів. Король є в їх руках.

Париж. Телєґрами з Бордо, куди вчера прибуло богато збігцїв з Портуґалії, стверджають, що на улицях Лїсбони вели ся криваві борби. Що до числа убитих і ранених нема ніяких даних.

Париж. Комітет провізоричного правительства утворив окрему ґвардию для стереженя церков і монастирів перед напастями товпи.

Льондон. „Daily Mail“ доносить з Лїсбони,

Циганьскі конї.

З мадярского — М. Роди.

Я мала тоді тринацять лїт і знала школу лише з оповідань моїх братів. Одна стара ґувернантка учила мене читати і писати, але її головним занятєм було писанє стихів. Я носила вправдї спідницї і довгі коси, але впрочім було мало на менї дївочого. Батько був управителем десятьох „пуст“, я мешкала з ним і з ґувернанткою на найбільшій з них, пустї Маґдолінац. Мама перебувала в Анґлїї, братя у Віднї. Я мало читала — а коли що читала, то хиба індияньскі історнї. Батько позваляв менї робити, що я захотїла, їздити кінно і стріляти як хлопцеви і не называв мене нїколи „Мария“, лише все „Марій“. Люди насьмішливо называли мене ifju ur (панич).

Син нашого пастуха коний Пішта (Стефан), мій ровесник, був моїм найсердечнїйшим приятелем. Ми разом вирізували пищалки і крали виноград. А що він обі ті річи умів лїпше від мене, то я глядїла на него з якимсь родом поважаня. Ми обтинали також чужим коням хвости і робили собі з того вуси. То знов уміла я лїпше.

Одного дня потребували ми богато гроший. Ми хотїли купити хорошу рушницю, сховати її в сїно і в ночи ходити на заяцї, так як то ми бачили, що роблять доохрестні ґазди.

Два днн роздумували ми над тим, на третий день найшла я спосіб.

— Мусимо займити конї — сказала я. Коли бо чужі конї пасли ся на паньскім ланї, а хто займив їх із шкоди і пригнав, тоді одержував він половину кари, яку властитель коний мав платити до двора.

— Конї займити?! — відозвав ся Пішта з легковаженєм. — Ти? До того треба инших хлопців як ти! То не так легко! Ти гадаєш, що люди дають собі добровільно займити конї і що конї біжать за чоловіком так як голодні пси? Я міг би займати конї — але ти? Ти не маєш до того серця (значить: „Ти боїш ся“).

Але впрочім він не говорив того поважно, бо знав, що той докір що до мене дуже несправедливий. В тиждень пізнїйше прийшов він до мене і сказав: Ifju ur, на луцї в Старамедиї є яких пятнацять шатер циганів — ковалїв, кітлярів і всїляких инших. Они цїлий день держать конї на припонах в снїгу, але конї чей не можуть їсти снїг.

— Ти був там?

— Так. Я удавав, немов би йшов до міста, але попри дві тополї звернув я на право в корчі і числив. Є там трицять старих коний і шість лошат.

— І они пасуть ся в ночи на великім пшеничнім ланї—правда?—спитала я.

— Так. Чи знаєш той рів коло Старамедиї, ifju ur? Коли там поглянеш, не побачиш нїчого лиш самі слїди копит. Туди ведуть цигани вечером свої конї, все один за другим, а звідтам просто в пшеницю.

— Чи богато шкоди наробили в пшеници?

— Або я знаю? — відповів. — Я там не міг пійти, бо они зараз здогадались би, що хочемо займити їх конї.

— Що, займити?

— Очивидно! — засьміяв ся він і поглянув на мене. В тім погляді сполучив ся глум і цїла єго висшість, яку він як енерґічнїйший відчував супротив мене, слабшої. — Ifju ur, мусиш нинї вечером взяти револьвер пана управителя, а для мене великий пістолет.

Великий пістолет — батька оружиє з року 1849 — тїшив ся задля своєї величини особлившим поважанєм Пішти.

— Я сам принесу острий ніж — говорив дальше. — Але кажу тобі, аби ти всьо добре робила! Коли прийде ся всїдати, то заведи коня в рів, бо нинї я не буду міг тебе підсаджувати. А відтак — держи ся мене, їдь за мною і не говори нї слова.

* * *

О десятій годинї вечером вибрались ми на виправу. Пішта вже перед тим приніс менї свою сьвяточну одіж і я наділа її. Крім того мала я на собі татову мисливску торбу, в ній револьвер, в руці мій новий гарап, а на шию повісила вузду. Пішта мав пістолет, ніж і топорець.

Давав менї ще науки, як маю поводити ся. Насамперед буду мусїла єму помогти розрізати пута найстаршої кобили, на неї хоче він всїсти. При тім буду мусїла здоймити з неї зовсім тихо дзвінок і ним трохи дзвонити,

що на улицях столиці діяли ся страшні річи. Ві второк по полудни упало коло королівскої палати множество вояків і цивільних осіб. Богато будинків коло палати і сама палата ушкоджені кулями.

Берлин. Як доносять з Лісбони, ві второк по полудни було положенє нерішене. За республикою заявило ся кілька полків, два военні кораблї і касарні маринарки. Натомість войска вірні королеви обсадили середину міста. Доносять також, що войска, які прибули до Лісбони з провінції, хотять борсти ся за короля. Вість о збомбардованю королівскої палати Нецессідадес потверджує ся, однако зачувати, що короля і королевої матери не було тоді в палаті. Кажуть, що королеви удало ся дістатись на поклад военного корабля бразилийского.

Відень. Після телеграми „Zeit" з Парижа, бразилийский посол тамошний одержав вість, що король Мануель разом з материю є на покладі бразилийского корабля Sao Paolo. Републиканці мали заявити, що не жадають видання короля. — Посол португальский в Парижи з членами посольства виїхав до Лісбони.

Льондон. Доносять тут, що ві второк вечером, коли стемніло, бразилийский корабель Sao Paolo вислав човно до королівскої палати з порученєм забраня королівскої родини. Король спершу опирав ся, однако бачучи, що вірні єму войска переходять на сторону революції, згодив ся на утечу і перейшов разом з материю до човна серед шпалєру решти вірної єму ґвардиї. Зачувати, що революцийний комітет знав о утечи короля, але мовчки згодив ся на неї.

Льондон. Наслідник престола кн. Опорто утік з міста.

Париж. Про утечу короля довідали ся в Лісбоні аж вчера рано. Король мав утечи в ночи з вторка на середу.

Париж. Доносять з Лісбони, що републику вже там проголошено. Военні кораблї під синьо-зеленою фляґою висадили залогу на берег. На королівскій палаті повіває революцийний прапор.

Новинки.

Львів, дня 6-го жовтня 1910.

— **Іменованя і перенесеня.** Є. В. Цісар іменував консисторского радника о. Мелетия Галіпа в Чернівцях членом буковиньскої Ради шкільної. — Пан Міністер просьвіти іменував заступника учителя в гімназиї у Вижници дра Дениса Лукіяновича дійстним учителем. — II. Управитель Міністерства рільництва іменував прав. інжиніра гірництва, Руд. Келесіньского управителем гірничим в етаті урядників управи лісів державних. — Президент гал. Дирекциї почт і телеграфів перенїс асистента почт. Юду Ґотфріда з Калуша до Стрия.

— **Нова почтова складниця.** З днем 1 жовтня с. р. заведено в місцевости Криве, належачій до округа доручень ц. к. уряду почтового в Камінці волоскій, почтову складницю зі звичайним кругом ділання. Складниця буде сполучена з почтовим урядом в Камінці волоскій через тиждневo 6-разовим ходом пішого післанця.

— **Старі „сотки".** Банкноти австро-угорского банку на 100 злр. австрийскої валюти з датою 1 мая 1880 р. принимані доси головним заведенєм і філїями того банку до виміни, можна виміновати лише до 31 с. м. По тім реченци вигасне цїлковито обовязок банку до їх виплачуваня.

— **Управа товариства „Жіноча Громада"** у Львові повідомляє, що бібліотека товариства відчинена з днем 1 жовтня с. р. Книжки можна випозичати що суботи від год. 5—6 вечером. Всї Вп. Пані, котрі мають які книжки з сеї бібліотеки, зволять звернути їх як найскорше. Сходини членів товариства відбувають ся в льокали товариства що середи від 5—7.

— **Сумні наслідки пияньства.** Йосиф Скубак, вертаючи оногди вечером возом до дому на Пасіках галицких в'їхав на Пасіках личаківских в глубокий яр. Віз тут перевернув ся і придушив єго на смерть, а кінь зломив ногу. Аж вчера рано найдено трупа Скубака. Доходженя полїцийні виказали, що Скубак був пяний і в такім станї повозив конем. Скубак мав літ 53 і полишив четверо дітий.

— **Дрібні вісти.** Засїданє ширшого краевого шкільного Союза відбуде ся в пятницю дня 7 с. м. 6 год. вечером в сали засїдань тов. „Просьвіта". — На зелїзници Львів Стоянів має зачати ся правильний рух поїздів вже від 15 с м. — Три

так немов би кінь пас ся. Коли він — Пішта — — буде яких пятьдесять кроків від мене, маю як найскорше вскочити на першого ліпшого коня і ґальопом за ним пігнати, прочі коні побіжать тоді за кобилою і за дзвінком самі, бо они не спутані.

— Але то кажу тобі, ifju ur — напоминав мене — аби ти всьо робила зручно! Бо коли би они тебе відтак зловили, коли мене вже не буде, то напевно убилиб тебе.

— Коли так, то возьми ти револьвер, а менї дай пістолєт — сказала я. Я так само як і він мала велику почесть для пістолєту, котрий виглядав як дїд малого револьвера. Але про те не хотів Пішта чути.

Чим близше ми підходили до Старамедиї, тим лячнійше ставало нам. Кождої хвилї задержували ся, аби наслухувати. Коли ми прийшли до тополь і між нами а пшеничним ланом лежав лиш плоский горбок, присїли ми як малї заячики. Ми держали ся за руки і бояли ся. О мало що не вернули ся. Нараз до наших уший донесло ся: дзень! — дзень! — То був дзвінок старої кобили. Пішта підняв палець до гори і глядів на мене непевним поглядом. Той погляд, здавалось, говорив: „Я хотів би — але бою ся! — Я відповіла єму иншим поглядом: „А я встидаю ся показувати боязни!" То відчув і Пішта і поліз в рів, а я за ним. В рові слезила зимна як лїд вода з топніючого снїгу. Так приповзали ми до пшениці — але по правді і тепер не булиб ми відважили ся на діло, коли би нам не прийшов був в поміч дивний случай. Ми гадали, що коні пасуть ся далеко на поли, а они були за корчами, в котрих ми скрили ся, всего яких десять кроків від нас. Мимо того не важились ми рушитись. Ми оглянули ся, але циганів не було нїгде лиш коні, що спокійно зривали вершки пшениці, які виставали понад тонку верству снїгу. Не було дуже ясно і трохи хмарно. Коні порпали копитами, порскали і топили ся. Нараз підійшов аж до мене малий карий коник і почав обнюхувати моє лице. Я нарвала трохи пшениці і подала єму. Відтак підняла ся поволи, заложила єму поводи вузди на шию, а вудило в зуби... Всьо незвичайно поволи і тихо.

Пішта, що сидів побіч мене, приглядав ся менї вагуючи ся. Відтак підняв ся і він і поліз на колінах і руках за корчі.

— До старої кобили — подумала я.

Я аж трясла ся з нетерпеливости і розворушеня. Коли мене цигани зловлять — убють. Або може навіть пустять на мене медведїв? Де мій Пішта? Пішта вже поїхав, лишив мене саму. Дрожачи перевела я карого через корчі і з берега рова вилїзла на єго хребет. Не опираючись іде він в сторону, в котру я єго справила.

Снїжні платки тихо падуть, стає темнійше... Нараз чую гавканє пса... ще одного... безліч псів... за мною. Крик... мій карий стає. Я мляскаю язиком, бю гарапом... він стоїть. Темна ніч, а за мною крик! Вкінци бю я з цїлої сили, він ховає голову між ноги і біжить назад до стада. Якийсь їздець перелїтає попри мене — Пішта. Цигани з криком біжать за ним а я їм напротив крізь їх ряд, пси гавкають довкола мене, всї коні з піднесеними головами біжать зі мною... Надлїтає знов Пішта. Мій кінь задержує ся знов на хвилю. Пішта бє ручкою від топірця свого коня і кричить як шалений. Я ударяю також мого карого...

Що тепер стало ся, не знаю. Всьо діяло ся скорше, ніж можна подумати. Дика погоня серед ночи. Я держу ся гриви карого і він біжить, куди хоче.

Приходжу знов до себе і бачу, що я на якійсь пусті, якої не пізнаю. Приглядаю ся близше і вже знаю — то пуста Іленці, година дороги від нас доброї їзди. Пси відзивають ся, а до мене кричить остро паробок.

— Ах, мій любий Йожка, поможи менї — кажу я плачливо — то я.

— До чорта, що ви тут робите? — питає здивований, пізнавши мене по голосі.

— Цигани женуть за мною — кажу я скоро — ратуй!

— Що, цигани? Гей, люди! хлопцї! — кричить він. — Скорше сюди! Злодїї!

Я злажу з коня і плачу, держачи коня за узду. Збігають ся люди і я мушу оповідати. Всї сьміють ся з мене. Між тим один із служби, котрий чув, що суть „злодїї", побіг збудити управителя, що просто з постели, завинувши ся плащем, приходить і переслухує мене. Сварить на мене дуже і велить фірманови запрягати.

Я маю їхати до дому, а коня пустити. Але я не хочу о тім і чути. Привязую єго до заду воза. Іленецкий фірман не може здержати ся від сьміху. Цїлу дорогу випитує мене. Так приїзджу до дому. Всї вже на ногах, всюди по челядних комнатах горять лямпи, лиш наш дім тихий і темний. Я передаю карого найстаршому наймитови і приказую уважати на него, аби єго не украли цигани... Відтак хочу тихо закрасти ся до моєї комнатки.

На східцях веранди сидить Пішта.

— Маєш коня, ifju ur? — питає мене.

— Маю!

— Слава Богу! Я не маю ніякого.

— Як то стало ся?

— Так. Стара кобила не хотіла іти, я зіскочив і побіг, пси і цигани за мною, кидали сокирами — диви! — Показав менї велику рану, повну чорної запеченої крови на голові. — Тодї я упав, надбіг один циган, я витягнув пістолєт, приложив єму до грудий, потиснув курок — а пістолєт не випалив, великий, старий пістолєт! — Я побіг відтак дальше, дальше аж до моста. Там надїхав саме хороший повіз — я вскочив на ступень — візник скрикнув на мене, я просив, аби мене взяли — але він нагнав ще копі. Тодї я скоро сїв з заду на вісь і чув, як пан говорив до візника:

— Бий ся Бога, Мішку, їдь скоро, аби нас той розбишак не дігнав.

Так мене налякали ся. Я їхав дальше і коло села зіскочив та прийшов сюди. — Отже ти маєш коня? То всьо добре.

* *
*

Батько довідав ся о тім від кухарки, ґувернантка від батька — і всї сварили на мене. Найбільше кухарка. В полудне прийшов до нас наш молодий дїдич і велїв собі розповісти історию. Дуже сьміяв ся і хвалив мене, так що я знов повеселїйшала.

* *
*

Цигани дістали свого коня назад, але мусїли шістьдесять золотих кари заплатити за шкоду в пшениці. В недїлю при виплаті одержав Пішт о трицять золотих більше, а єго отець відправу зі служби.

Я не дістала нічого.

Пізнїйше, на мої уродини, прийшла пачка з Відня для мене: була в ній прекрасна рушниця, яку подарував менї дїдич. В пачці був також запечатаний лист, адресований до батька. В нім були гроші — не знаю, кілько — але досить богато — а крім того писав дїдич до тата, аби віддав мене до пенсионату, бо то вже найвисший час.

Я опирала ся, але не помогло нічого. Мусїла їхати на чужину між самі дівчата. Ґеза (той згаданий „дїдич") каже часто, що він рішучо був би зі мною не оженив ся, колиб я була тодї не пійшла до пенсионату.

Отже все таки було добре, що я послухала.

перли вартости 80 К заквестионовано у жінки кізляря Юлії Дирди. Дирда каже, що тоті перли заставила у неї за 8 К перед двома роками кухарка, котра служила під ч. 12 при ул. Коперника. — В взуітскім городі у Львові арештовано за пияньство якогось чоловіка, котрий подав, що називає ся Савицкий; на поліциі показало ся, що єсть то вотований злодій Іван Процайло, видалений зі Львова.

— **Нещасливі пригоди.** В пивници дому при ул. Шептицких ч. 23 впав оногди до каналу робітник Сенько Сабат і зломив ногу. Поготівля ратункова відставила его до шпиталю. — Вчера рано жінка купця Єтта Лядрова виходячи з божниці впала на тротар і зломила руку.

— **Самоубийства.** В Коломиї відобрав собі жите 25-літний Максиміліян Рапапорт, укінчений слухач прав. Рапапорт, удаючи, що виїзджав до Львова, вийшов в неділю вечером з дому, пішов над Прут і там за парком гімназияльної молодіжи відобрав собі жите вистрілом з револьвера в голову. Тіло знайдено аж ві второк. Причиною самоубийства мав бути розстрій нервовий. — В Будапешті застрілив ся в готели „Оріент" в суботу директор акцийного Товариства мармороввого промислу Емерих Ней, літ 35. Причиною стала ся ліквідация товариства і з'обовязаня з приводу втечі его брата до Америки.

— **Історня загадочного трупа в софі** вже вияснила ся. В місцевости Завадах в царстві польскім в Росиі знайдено недавно тому трупа в софі і не можна було вислідити, ані хто єсть убитий ані хто его убив і трупа сховав в софу. Виходяча в Ченстохові „Gazeta Miejscowa", згадуючи ще сими днями про то убийство, так написала: Відгомін тайного убийства, котре вийшло на яву через знайдене трупа в софі в Завадах, притих вже в пресі, але власти слідчі ведуть доходженя дальше з неутомимою енергією. В публичній опинії кріпшає щораз більше переконане, що то не єсть звичайне убийство доконане в цїли рабунку. На доказ наводить ся слідуюче розумоване. Точкою виходу єсть не стверджена доси тожсамість трупа. Коли би то був звичайний злочин, в цїли рабунку невеликої суми, звичайних неінтелігентних злочинців, убиваючих без з гори уложеного пляну, не були би можливі такі загадочні обставини. Коли би злочину доконано на якімсь богачи, то тожсамість особи далась би легко ствердити. Знано би, котрий то дуже богатий чоловік згинув. Злочину доконано, видко, в цїлях, не маючих нічого спільного з рабунком, для якоїсь особистої або партийної мести. Терен слідства перенесено тепер з незнаних близше причин з Радомска до Ченстохови. Між иншим привезено з Радомска до Ченстохови тоту софу, в котрій знайдено трупа. — Нинїшна депеша з Ченстохови принесла вже вияснене сеї загадочної історії. Трупа в софі вже розпізнано. Був то Вацлав Мацох. Убийства доконав в Ясноґурскім монастири брат убитого, Дамазий Мацох, братчик чина ОО. Павлинів, котрий любив ся в своїй братовій, Вацлавовій. Дамазий Мацох втік разом з братовою.

— **З дирекциї ц. к. ґімназиї з рускім викладовим язиком в Перемишли.** Інформацийні конференциї для родичів зглядно опікунів і надзирателів по станциях будуть відбувати ся два рази в місяци, а се в пятницю по 1-ім і 15-ім в часї від год. 12·30—1·30 перед полуднем. Сей день вибирає дирекция тому, що селяни, яких сини становлять дві третини шкільної молодежи, з'їзджають ся тоді на торг. Як найбільша участь в конференциї є для добра учеників дуже пожадана, а навіть необхідна; всї члени збору учительского будуть уділяти в тім часї потрібних інформаций. — А. Алиськевич, директор.

Всячина

для науки і забави.

— **Двайцять найбільших міст.** Після найновійших статистик ріжних країв двайцять найбільших міст на сьвіті ідуть в такім порядку: На першім місци стоїть Льондон з 7,450.000 мешканців, а по нім Ню-Йорк, що має звиш 4,500.000 мешканців. Дальше мають: Париж 2,745.000, Чікаґо 2,166.400, Берлин 2,103.000 і Відень 2,021.000 мешканців. Низше двох міліонів мешканців мають: Петербург 1,550.000, Філядельфія 1,533.000, Москва 1,412.000 і Буенос-Аірес 1,147.000. З великих міст, котрих населене не доходить міліона, стоїть на першім місци Калькута з 995.000 мешканців. Дальше ідуть Бомбай з 978.000, Бермінґем з 875.000, Гамбурґ з 866.000, Ґлесґо з 860.000, Будапешт з 812.000, Ліверпуль з 763.000, Каіро з 693.000, Менчестер з 649.000 і Ріо де Жанейро з 636.000 мешканців.

— **Найбільший годинник на сьвіті.** Здаєсь, що навіть не треба того казати, що всего незвичайного треба шукати не деинде — лиш в Америці. Старий сьвіт на диковижні незвичайности лиш дуже мало здобуває ся. До такої дивовижної незвичайности належить також і найбільший на сьвіті годинник, який недавно тому виставлено в місті Джерзі над Годсоном, належачім до великого Нового Йорку. Кружок цифровий того годинника має в промірі 12 метрів, а мінутова вказівка то така велика, що єї кінчик ще на вчерть метра широкий. Можна собі подумати, що досить зблизька можна видїти, як тота вказівка борзо порушає ся. Але щоби діло було чисто американьске, то треба, щоби той годинник служив ще до чогось иншого а не лиш до показуваня часу, бо такої штуки можуть удати і малі годинники. Отже той величезний годинник служить до реклями; его виставила одна фабрика мила на своїм даху у висоті 40 метрів понад землею. Задля того той кружок видний для значної части міста Ню-Йорку. Він зроблений із споро великих соснових бальків, помальованих на біло. Межи бальками суть відступи на 10 центиметрів широкі, котрі здалека не видко, але котрі для самої будови мають велике значінє, бо вітер, котрий міг би колись той кружок звалити, перелітає тими шпарами, через що его сила слабне. Довгота мінутової вказівки виносить 5 і пів метра. Цїла вказівка важить 370 фунтів, а щоби єї зрівноважити, треба було 270 фунтів противваги. Вказівка, що показує години, важить разом з противвагою 500 фунтів. Щоби години можна і серед темноти здалека відчитувати, то на мінутовій вказівці уміщено 36, а на годиновій 26 лямп. Можна зрозуміти, що вказівки так величезного годинника не посувають ся так постійно і незначно як на малім годиннику, лиш перескакують. Мінутова вказівка сего американьского годинника скаче 120 разів на годину або два рази на мінуту. За кождим таким скоком робить вказівка 28 центиметрів дороги; дорога цїлої години виносить длятого більше як 33 і пів метра. В однім році робить вказівка більше як 300 кільометрів.

— **Зерна, що їх знайшла сліпа курка.**

Хто дурнїйший: чи сліпа курка, що знайшла зерно, чи зерно, що дало ся знайти сліпій курці?

Мати характер — чи не значить то нераз ходити пішки, коли другі їздять повозами?

Сонце усьміхає ся, кажуть люди. Ну, добре єму усьміхати ся, коли оно віддалене від землї майже 150 міліонів кільометрів.

Шукай собі иншого за товариша — радив якийсь поет. А щож тоді, як той „ліпший" так само собі погадає.

— **Задивив ся.**

Гість до дорожкаря: Чого від вашого коня так дуже смердить?

Дорожкар: От біда, бачите, кониско від якогось часу задивив ся на самоїзд та й собі хоче его удавати.

Телеґрами.

Мадрид 6 жовтня. З Бадахоз доносять, що проголошено републику. Провізоричне правительство творять: Теофільо Праґа, президент; Марадо, мінїстер справ заграничних; Альмеіда, мінїстер справ внутрішних; Альфонс Коста, мінїстер просьвіти.

Мадрид 6 жовтня. „Corresp. de Espana" доносить: Лїсбона знаходить ся в руках революціоністів. Король і королївска родина знаходить ся на воєннім корабли, котрий єсть в дорозі до Анґлії.

Мадрид 6 жовтня. Мінїстер справ заграничних заявляє, що більшість армії позістала вірна королеви. За то майже цїла маринарка перейшла на сторону революціоністів. Король має знаходити ся на воєннім корабли, котрий стоїть на ріці Тахо. Вірні королеви ґарнізони в Ельбат і Порто машерують на Лїсбону.

Петербург 6 жовтня. Арештовано тут якусь особу, що приїхала з Кракова за фальшивим паспортом а крім того 30 осіб з кругів робітничих і інтелїґенциї.

Париж 6 жовтня. Після вісти, яку одержав мінїстер справ заграничних, кн. Опорто з членами королївскої родини всів на корабель „Амелі". Припускають, що король Мануель знаходить ся також на тім корабли.

Курс львівский.

Дня 5-го жовтня 1910.	Платять	Жадають
	К с	К с.
I. Акциї за штуку.		
Банку гіпот. гал. по 200 зр.	682·—	690·—
Банку гал. для торгов. по 200 зр.	455·—	462·—
Зелїз. Львів-Чернів.-Яси	552·—	557·—
Акциї фабр. Липиньского в Сяноку	560·—	568·—
II. Листи заставні за 100 зр.		
Банку гіпот. 5 прц. преміов.	109·70	110.40
Банку гіпотечного $4^1/_2$ прц.	99·—	99·70
$4^1/_2$% листи заст. Банку краєв.	99·50	100·20
4% листи застав. Банку краєв.	94·30	95·—
Листи застав. Тов. кред. 4 прц.	97·—	—·—
„ „ 4% льос в $41^1/_2$ літ.	96·—	—·—
„ „ 4% льос. в 56 літ.	92·80	93·50
III. Облїґи за 100 зр.		
Пропінацийні галицкі	97·80	98·50
Облїґи ком. Банку кр. 5% II. ем.	—·—	—·—
„ „ „ „ $4^1/_2$%.	99·50	100·20
Зелїз. льокаль. „ 4% по 200 К.	92·80	93·50
Позичка краєв. з 1873 р. по 6%	—·—	—·—
„ „ 4% по 200 К.	89·80	90·50
„ м. Львова 4% по 200 К.	92·—	92·70
IV. Льоси.		
Міста Кракова	110·—	120·—
Австрийскі черв. хреста (Курс віденьский)	62·—	66·—
Угорскі черв. хреста (Курс віденьский)	38·50	42·50
Італіянь. черв. хр. 25 фр. (Курс віденьский)	—·—	—·—
Архік. Рудольфа 20 К. (Курс віденьский)	67·—	73·—
Базиліка 10 К (Курс віденьский)	28·60	32·60
Йошіф 4 К (Курс віденьский)	8·25	9·50
Сербскі табакові 10 фр. (Курс віденьский)	9·50	11·—
V. Монети.		
Дукат цїсарский	11·36	11·48
Рубель папєровий	2·53	2·54
100 марок нїмецких	117·40	117·80
Доляр американьский	4·80	5·—

Надіслане.

За редакцию відповідає: Адам Краховецкий.

З друкарні В. Лозиньского під зарядом І. Недопада. (Телефона ч. 527).